

Samisk avis AS
Sámiid áviisa AS

Hovedkontor/Váldodoaimmatus:

9711 LAKSELV - LEAVDNJA
Postboks 53 - Laatasveien
Foretak NO 930 494 747 MVA
Bankgiro 7594.05.04899
Telefon 78 46 59 00
Telefax 78 46 59 01
E-post avisa@sagat.no
Internett www.sagat.no

NOTAT

til Kultur- og kirke departementet

Kopi:

Stortingets kommunalkomité
Stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
Stortingsrepresentant Ivar Østberg
Statsråd Valgerd Svarstad Haugland
Statssekretær Ellen Inga O. Hætta
Medietilsynet

Distriktkontor/Guovlludoaimmatusat:

DEATNU – TANA
KÁRÁŠJOHKA – KARASJOK
GUOVDAGEAIDNU – KAUTOKEINO
EVENES – EVENASŠSE
SØR-NORGE – MÁTTÁ-NORGA

PRODUKSJONSTILSKUDD TIL NORSKSPRÅKLIG SAMISK AVIS

1. Bakgrunn

På anmodning fremmes dette notat som tillegg til tidligere høringsuttalelse for å tilkjenne hvordan landets største samiske avis – og den eneste norskspråklige sameavis – oppfatter de uttalelser og garantier som er gitt fra Stortingets side, både i forhold til statsbudsjettet 2005 og fremtidige statsbudsjetter.

Her skilles mellom den minimumsgaranti som er gitt i Innst S nr 110 (2002-2003), og de nyere uttalelser om utvikling som er gitt i Innst S nr 172 (2003-2004) og Innst S nr 115 (2004-2005).

1.1. Språksituasjonen:

Innst. S. nr 172 (2003-2004) påpeker språksituasjonen blant den samiske befolkning:

"Sametingets medieundersøkelse fra 2000 viser at om lag halvparten av velgerne ved valg til Sametinget ikke forstår samisk, og at om lag halvparten av den samisktalende halvparten ikke kan lese samisk. Opp mot 3/4 av Sametingets velgere er således avhengig av at skriftlig informasjon er tilgjengelig på norsk for at de skal kunne forstå innholdet."

2. Innst S nr 110 (2002-2003)

Bevilgningsøkningen på statsbudsjettet 2005 er gitt med henvisning til uttalelse fra Stortingets kommunalkomité i Innst S nr 110 (2002-2003), hvor alle partier utenom FrP uttaler:

"Flertallet vil likevel peke på at mange samer ikke kan lese samisk. Det er derfor behov for aviser innrettet mot den samiske befolkningen selv om de skriver på norsk. Flertallet mener derfor at en styrking av støtten til samiskspråklige aviser ikke må finansieres ved reduksjon i støtten til samiske aviser som skriver på norsk."

2.1. Premisser for beregning av minimum produksjonstilskudd til Ságat:

Ságat oppfatter Innst S nr 110 (2002-2003) slik at forskriften som skal fordele produksjonstilskuddet for 2005 må ta tilbørlig hensyn til følgende:

1. Ságat skal ikke straffes fordi departementet vil gi mere penger til samisk språk. Utgangspunkt for beregningen må derfor være fordeling etter nåværende forskrift med 2004-ramme. Uten forskriftsendring og med samme nominelle bevilgning som i 2004 har Ságat krav på kr 3.770.083 i produksjonstilskudd (jfr bilag 1).
2. Produksjonstilskudd beregnet etter nåværende forskrift og 2004-ramme må i tillegg justeres for beregnet lønns- og prisstigning i 2005. Uten slik justering vil det være en réell reduksjon i tilskuddet.
3. Ságat skal i tillegg ha en forholdsmessig andel av den réelle styrking av samisk språk. Ságats andel av beregningsgrunnlaget (totale samiskspråklige avissider i 2004) utgjør 3,39 %.

2.2. Beregning av lønns- og prisstigning:

<i>Kostnadsart</i>	<i>Andel</i>	<i>Økning</i>	<i>Totaløkning</i>
Lønns/personalkostnad.....	48 %	3,7 %	1,78 %
Distribusjonskostnad	8 %	9,5 %	0,76 %
Annen driftskostnad	44 %	2,0 %	0,88 %
Sum driftskostnad.....	100 %		3,42 %

2.3. Beregning av justert produksjonstilskudd for 2005 (uten réell økning til samisk språk):

2004-ramme til fordeling	kr	11.369.000
+ Lønns/prisstigning 3,42 %	kr	389.000
= Justert produksjonstilskudd for 2005 (2004-ramme + 3,42 %).....	kr	11.758.000

2.4. Beregning av réell økning til samisk språk:

Total bevilgning for 2005.....	kr	12.969.000
÷ Øremerket Nuorttanaste	kr	250.000
÷ Justert produksjonstilskudd for 2005 (2004-ramme + 3,42 %).....	kr	11.758.000
= Réell økning samisk språk (utover 2004-ramme + 3,42 %).....	kr	961.000
÷ Eventuell ny støtteordning for lulesamisk innstikk	kr	129.690
= Réell økning nordsamisk.....	kr	831.310

Herav utgjør Sáगतs andel 3,39 % (andel av totale avissider med samisk tekst i 2004).

Sáगत støtter kravet fra Sálas om bevilgning av friske midler til ny støtteordning for lulesamisk innstikk. Dersom departementet likevel beslutter at dette skal finansieres av årets bevilgning til samiske aviser, slik Áššu og Min Áigi tilrår, må dette tas fra den réelle økning til samisk språk og ikke fra produksjonstilskuddet til norskspråklig samisk avis.

2.5. Produksjonstilskuddet til Sáगत må følgelig **minimum** utgjøre:

1. Tilskudd etter nåværende forskrift med 2004-ramme.....	kr	3.770.083
2. Lønns/prisstigning 3,42 %	kr	128.937
3. Andel styrking nordsamisk språk kr 831.310 x 3,39 %	kr	28.181
= Sum produksjonstilskudd.....	kr	3.927.201

Departementets forslag vil gi Sáगत et produksjonstilskudd på kr 3.819.391.

2.6. Konklusjon:

Høringsutkastet fra departementet **ikke** er i samsvar med Stortingets garanti til norskspråklig samisk avis gitt i Innst S nr 110 (2002-2003). For å oppfylle garantien må det fortsatt gis variabelt tilskudd for norsk tekst. En oppfyllelse av denne minimumsgarantien vil imidlertid kun opprettholde nåværende drift og **ikke** gi noen utvikling av norskspråklig samisk avis, slik Stortinget de to etterfølgende år har påpekt behovet for.

3. Innst S nr 172 (2003-2004) og Innst S nr 115 (2004-2005)

Departementet begrunner sitt forslag til forskriftsendring med en to år gammel stortingsinnstilling, uten å ta tilbørlig hensyn til den garanti til norskspråklig samisk avis som gis i denne.

Departementet unnlater samtidig å omtale og tar heller ikke noe hensyn til at Stortinget det siste året både gjennom Innst S nr 172 (2003-2004) og Innst S nr 115 (2004-2005) har gitt positivt uttrykk for at også norskspråklige samiske aviser **skal** ha mulighet for utvikling.

3.1. Stortingets kommunalkomité:

Stortingets kommunalkomite (alle partier utenom FrP) har i Innst S nr 172 (2003-2004) uttalt:

"Flertallet vil ut fra dette understreke betydningen av at det gis mulighet for utvikling også for aviser innrettet mot den samiske befolkningen som skriver på norsk."

Kommunaldepartementet har i St.meld. nr 11 (2004-2005) bebudet "endringer i regelverket for tilskuddsordningen som innebærer at den foreslåtte budsjettøkningen forbeholdes de samiskspråklige avisene".

Som et direkte svar på dette har Stortingets kommunalkomiteé (alle partier utenom FrP) i Innst S nr 115 (2004-2005) vist til sin tidligere uttalelse i Innst S nr 172 (2003-2004) og uttalt:

"Dette flertallet forutsetter ut fra dette at det skal gis mulighet for utvikling også for aviser innrettet mot den norskspråklige delen av samiske befolkningen."

3.2. Stortingsdebatten:

I stortingsdebatten den 17.03.2005 uttalte saksordføreren, Ivar Østberg (KrF), Troms:

"Flertallet ser på muligheten for utvikling også for aviser innrettet mot den norskspråklige delen av den samiske befolkningen og understreker betydningen av dette".

I samme debatt uttalte representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A), Finnmark:

"I likhet med saksordføreren vil jeg gjerne vise til at et veldig bredt flertall i komiteen, Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har understreket betydningen av å satse også på aviser som er innrettet mot den norskspråklige delen av den samiske befolkningen. Her har dette brede flertallet også vist til merknader i tilsvarende innstilling i fjor som tok utgangspunkt i Sametingets medieundersøkelse fra 2000, som viste at om lag halvparten av velgerne ved valg til Sametinget ikke forstår samisk, og at om lag halvparten av den samisktalende halvparten ikke kan lese samisk. Opp mot 3/4 av Sametingets velgere er således avhengig av at skriftlig informasjon er tilgjengelig på norsk, for at de skal kunne forstå innholdet.

Flertallet i komiteen gikk derfor ut fra og understreket betydningen av at det gis mulighet for utvikling også for aviser innrettet mot den samiske befolkningen som skriver og leser norsk. Jeg vil gjerne understreke det, og jeg vil be statsråden om å ta med denne brede henstillingen fra flertallet i komiteen til kulturministeren, som jo er konstitusjonelt ansvarlig for dette området, hvor flertallet forutsetter at det skal gis mulighet for utvikling også for aviser innrettet mot den norskspråklige delen av den samiske befolkningen."

3.3. Vurdering:

I parlamentarisk språkbruk vil formuleringen "det **skal** gis mulighet for utvikling" i en uttalelse fra Stortinget normalt være retningsgivende for departementet. Regjeringspartiene inngår forøvrig i flertallskonstellasjonen bak uttalelsen. Kun FrP står utenfor.

Stortingets uttalelser forstås slik at Ságat - **i tillegg til** minimumstilskudd beregnet etter kriterier under avsnitt 2 overfor - også **skal** ha reell økning i produksjonstilskuddet for norskspråklig tekst.

Det er derfor høyst bemerkelsesverdig at departementet på tross av klar tale fra Stortinget fremmer forslag uten hensyntaken til Stortingets vilje.

3.4. Medietilbudet til samisk- og norsklesende samer:

Stortinget påpeker den faktiske språksituasjonen blant samene i Norge: Omlag halvparten forstår ikke samisk, og omlag halvparten av den samisktalende halvparten kan ikke lese samisk. Opp mot 3/4 er således avhengig av skriftlig informasjon på norsk for å forstå innholdet.

De samisklesende (som utgjør ca 1/4 av Sametingets velgere) har i dag tilbud om ialt **fire ukentlige avisutgaver**, mens de norsklesende (som utgjør ca 3/4) kun har tilbud om **tre ukentlige avisutgaver**. Dagens situasjon er et direkte resultat av at ca 70 % av samisk pressestøtte går til samiskspråklige aviser (som betjener ca 25 %) og kun ca 30 % til norskspråklig avis (som betjener ca 75 %).

Dette er et klart misforhold som må rettes opp, selvsagt ikke ved at samiskspråklige aviser gis dårligere rammevilkår, men ved at også norskspråklig samisk presse gis reelle utviklingsmuligheter i tråd med gjentatte uttalelser fra Stortinget.

3.5. Konklusjon:

Innst S nr 172 (2003-2004) og Innst S nr 115 (2004-2005) tilsier at departementet bevilger tilstrekkelige midler til utvikling av norskspråklig samisk avis, eventuelt at norskspråklig samisk avis får forholdsmessig andel av vedtatt bevilgningsøkning.

4. Eierskapsvurderinger

Omlag halvparten av aksjene i Ságat eies av ialt 51 nordnorske kommuner og fylkeskommuner. Øvrige 525 aksjeeiere er samiske organisasjoner, næringsorganisasjoner, lokale politiske partilag (SV, AP, SP, V, KrF, Høyre), bedrifter og privatpersoner.

Ságat er den eneste samiske avis som er selvstendig og uavhengig på eiersiden, ved at avisa verken er datterselskap av annet medieselskap/konsern (mer enn 50 %) eller tilknyttet annet medieselskap med betydelig innflytelse (mer enn 20 %).

Departementets forslag til forskriftsendring medfører at Ságat får ca kr 400.000 mindre enn nåværende forskrift tilsier (jfr bilag 2), noe Porsanger kommune påpeker i sin uttalelse.

Vi vil advare mot en pressepolitikk som svekker utviklingen for selvstendige og uavhengige samiske aviser og forsterker en på forhånd eksisterende skjevhet i det samiske pressetilbudet.

5. Avslutning

Ságat utkommer tre ganger i uka med bekreftet opplag på 2.501 og har avdelinger i Porsanger, Tana, Karasjok, Kautokeino, Evenes og Sør-Norge. Departementet synes å legge opp til en forskrift og bevilgningspolitikk som stimulerer Ságat til fisjon med regionale endags-aviser fremfor å styrke overordnet mål om landsdekkende dagsavis.

Ságat - Samisk avis AS ble stiftet 15.06.1956 og kan om nøyaktig ett år markere en milepæl i samisk pressehistorie. Avisen har gjennom snart 50 år bevist sin eksistensberettigelse.

Vi forventer at departementet følger opp Stortingets vilje og bevilger tilstrekkelige midler til utvikling av landets største samiske avis og eneste norskspråklige sameavis.

Lakselv-Leavdnja, den 15.06.2005.

Ságat – Samisk avis AS

daglig leder/sjefredaktør

Bilag:

1. Beregning produksjonstilskudd med basis i nåværende forskrift og 2004-ramme.
2. Beregning produksjonstilskudd med basis i nåværende forskrift og 2005-ramme.